Taksa plaćena u gotovu

CIJENA 3 DIN

OBITELJ

15. LIPNJA 1939

BROJ 23

OBITELJ

ILUSTROVANI ČASOPIS ZA HRVATSKU PORODICU

GODINA XI. U ZAGREBU 15. LIPNJA 1939. BROJ 23

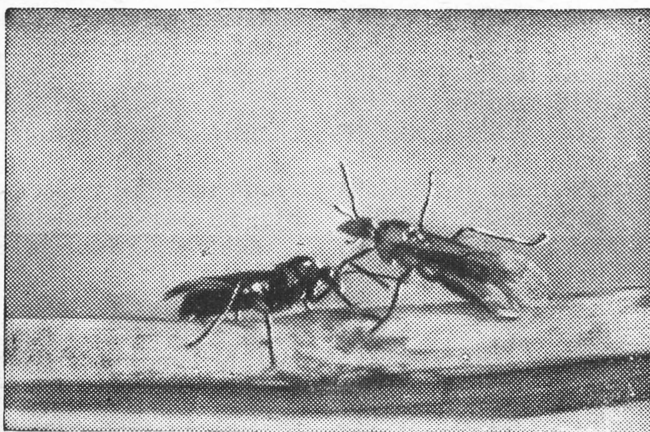
Te me je krize strah

Napisao Dr Zvonko Šprajcer

Ne mislim na ekonomsku krizu, koja svakako nije ugodna, jer ona nije baš tako opasna i stalna. Mislim onu mnogo težu i stalnu krizu naših duša.

Naći će se mnogi, koji će reći: »Kakva kriza duša! Glavno je, da se poprave ekonomske prilike, da imamo sve što nam treba uz jeftine cijene, da imamo dovoljno novaca, pa će biti sve u redu.« Mnogi tako ne samo govore, nego tako i misle, ali se ljuto varaju.

Ogledajmo se samo oko sebe, otvorimo oči i bez straha gledajmo, što se oko nas zbiva. Sve oko nas i mi sami, budimo iskreni, i naši bližnji i sav život oko nas govori, kako smo izgubili ravnovjesje, kako tapamo po mraku. Tapamo po mraku i ne znamo izlaza iz njega, jer smo zaboravili, odnosno bolje reći, jer hoćemo da zaboravimo stare tradicije čestitosti i poštenja, staru vjeru i stari moral.

MRAVI SU PRIMJER RADINOSTI I SLOGE
Oni se kod svakog susreta u radu pozdravljaju, kako nam to prikazuje ova slika iz jednog Ufinoga kulturnog filma

Na selu se bira »mis« sela i ljepote, a zavidne joj konkurentkinje režu radi toga kosu. Mladi se učenici i učenice već u desetoj godini ubijaju radi toga, što su u školi doživjeli neki neuspjeh. Sudbene kronike novina, a još više svakidašnje rasprave po raznim sudovima, na upravama policije i sličnim institucijama, govore nam i suviše jasno, kako je teška kriza zahvatila dušu svijeta, ne samo onoga u većim gradovima, nego i po našim najzabačenijim selima.

Nezapamćeni zločini među najbližom krvnom rodbinom, umorstva oca, brata, majke, sestre, rođenog čeda i slična upravo strašna zlodjela pojavila su se i u našim selima na desetke i desetke kuća, pojata i drugih gospodarskih zgrada potpaljuju se radi toga, da se lako dođe do novca — do lako »zaslužene« osigurnine. U novinama čitamo, kako je momčić od desetak godina svog vršnjaka zaklao na paši radi kakvegod sitnice i slično.

A malo ih ima, koji se u te svakodnevne »sitnice« zamisle i pomisle, kako je teška kriza naših duša, koja je zavladala svima nama, mnogo teža nego ona kriza, koja poskupljuje i otešćava naš život i kruh nam svakidašnji čini sve mučnijim i gorčim.

Hodamo svakog dana gradskim ulicama i susrećemo dva potpuno različita svijeta: Pas na krilu »milostive« ima mnogo ljepši i udobniji život, nego tisuće siromašne dječice. Susrećemo s jedne strane ludi i pretjerani luksuz, a s druge strane nezapamćenu bijedu. Pa i oni, koji tjeraju luksuz, gotovo redovito se dave u moru dugova i neudovoljenih obveza. Čemu da uopće i nabrajamo sve ono, što je zla palo po našim dušama, kad ionako i suviše dobro znamo, da se svi mi u toj krizi utapamo. Zaboravili smo, da je došao dvanaesti čas, da se prenemo iz svog mrtvila i da upremo sve svoje snage, pa da se dignemo iz zla, koje nas svakog dana bije.

Ekonomska će se kriza nekako prebroditi, imat ćemo lakši život nego sada, ali što nam koristi sve to, ako i dalje naše duše budu ogrezle u glibu najgrublje materije, i ako budemo i dalje živjeli životom, kojim sada živimo.

Kriza naših duša baca u dalekoj Americi u more milijune bala pamuka, dok milijuni ljudi hodaju i zebu goli i bosi, ona spaljuje silne ko-

ličine pšenice i kave, dok mase umiru od glada, ona i u našim krajevima stvara tipove, koji jedne jedine noći probanče u ludo onoliko novca, koliko bi moglo kroz dugo i dugo vremena prehraniti na desetke, a češće i stotine siromašnih i gladnih porodica, ona puni zatvore i truje nevidljivim, a opasnim otrovom cijeli naš život.

Ta je kriza nesmiljeno pogodila sve naše humane, socijalne i prosvjetne ustanove. Znamo i vjerujemo, da je dinar, štono vele, težak, ali čini se, da je on težak samo onda, kad se radi o bilo kakvoj plemenitoj akciji, a inače je on i previše lak.

Mi možemo popušiti dnevno barem desetak cigareta, popiti koju čašu vina ili piva ili čašicu rakije, možemo od zgode do zgode potrošiti onako nepotrebno i veću svotu novca, znademo se odjenuti i obući i bolje nego li odgovara našem stanju, sve bez ikakve utemeljene potrebe i opravdanosti. Znamo još mnogo toga učiniti, što je skupo, a ne samo nepotrebno, nego nažalost i štetno i preko naših sila, ali ne znamo ili ne ćemo da znamo, da mali dio tih nepotrebnih troškova oddvojimo za dobro svoga naroda.

Ne radi se tu samo o pojedincima, već nažalost o mnogima od nas, koji smo i previše utonuli u mutne valove sadašnjice, i koji ne osjećamo bijede svojih bližnjih, te mislimo samo na svoju udobnost i na svoju »sreću«.

Budimo jači od okoline, u kojoj je nešto palo kao rđa po našim dušama. Stresimo sa sebe ono, što nas dijeli od nebrojenih četa onih, koji su naša braća i trebaju naše pomoći, i ne dajmo da sadašnja kriza duša i u nama uduši sve ono, što je plemenito i svijetlo.

Ne živimo sami na svijetu i ne smijemo se od čitavog svijeta odijeliti nepremostivim zidovima. Sudbina milijuna ne smije nam biti ravnodušna, jer tu ćemo sudbinu prije ili kasnije, morati podijeliti i mi.

Susret

Zapisala M. Vrkljan

Nekom se prilikom upoznasmo s darovitom mladom tršćanskom slikaricom. Kada je otišla, rasprede se razgovor o njoj i o njenim radovima, a kasnije i o njenoj ljepoti. Neke su gospođe tvrdile, da ranije nije bila tako privlačiva, nego da je tek sada našla svoj »stil«, kako će se odjenuti. Bila je uistinu jednostavno, ali vrlo ukusno i skladno odjevena, a kosu je češljala na poseban način, koji joj je veoma pristajao.

»Ne,« protuslovi netko, »vi se varate. Meni se ne čini, da je tu po srijedi kakav stil ili vanjski efekat, to bi jedino mogla biti dopuna. Mladu slikaricu oživljuje, produhovljuje i poljepšava njena žarka, poletna duša, pa ushit i sreća nad time, što ćuti, da je na pravome mjestu i što svoje zvanje može ispuniti onako, kako si je zamišljala, te spoznaja, da je hvala, koju stiče, zaslužena. Ranije možda nije bila tako svijesna svoga talenta i napretka u umjetničkom stvaranju, pa odatle proizlazi razlika između »danas« i »nekad«. U tom je eto tajna i njene duše i njene vanjštine.«

Kako je kardinal dobio bradu

Zabilježio dr Z. Šprajcer

Pokojni afrički primas, veliki kardinal Lavigeriè, nosio je punu bradu. Ta brada ima čitavu povijest.

Kad je kardinal bio pozvan na biskupsku stolicu u Alžir, opazio je s negodovanjem, da svi afrički svećenici nose duge brade. To mu se nije nikako sviđalo i on je to i javno nekoliko puta izjavio. Svećenici kojih se to ticalo, nisu baš bili zadovoljni tim njegovim izjavama; samo starješina sjemeništa, koji imađaše najdužu bradu, bijaše posvema miran. Govorio je svojoj braći, neka se smire, jer da će kardinal doskora iz temelja promijeniti svoje mišljenje o bradi.

Nakon što je biskup bio ustoličen, krene starješina zajedno s kardinalom na njegovo prvo službeno putovanje. Kad su došli u jedno selo, u kojem su isključivo živjeli urođnici, dođoše starješine plemena, koji su starješinu poznavali već duže vremena, da odlične goste pozdrave. Dugo su razočarani i začuđeni, pa i uz nesakriven, sažalan posmijeh gledali glatko obrijano lice kardinalovo i onda udariše u bučne razgovore, koje kardinal nije razumio, jer nije poznavao jezika.

»Što to oni govore?« upita kardinal Lavigerie starješinu.

»Ah,« odvrati superior, kao da se nalazi u neprilici. »To su velika djeca. Ne smijete pridavati nikakvu važnost njihovom brbljanju.«

»Ali recite mi, što oni govore, htio bi da znam!«

»Dobro, kad baš hoćete,« odgovori superior kao preko volje, »ti ljudi ne mogu shvatiti, da se čovjek uopće brije; oni smatraju vašu Preuzvišenost ženskom osobom i vele, da ste vi jako lijepa žena!«

Nakon te zgode dao je kardinal, da mu naraste upravo impozantna brada, koja je doskora u čitavoj sjevernoj Africi postala predmetom općeg štovanja tamošnjeg pučanstva bez razlike.

Približava se drugo polugodište. Preporučite „OBITELJ“ svim svojim poznatima, da je čitaju i da se na nju pretplate!

Kako sam na nogometu slomio ruku

Napisao Adalbert

Nisam ni ja baš uvijek bio zao. Priznajem, da sam znao biti neposlušan, silovit i rabijatan, ali bilo je i dana, doduše vrlo malo, kad sam bio i dobar, pače vrlo dobar.

Dok sam išao u treći razred pučke škole, dobivao sam od svog učitelja koja dva mjeseca svaki dan i prije i poslije podne: ukora, pacaka, klečanja i sl. A zašto? Evo, kako se to obično događalo: Dok bismo mi đaci čekali, da nam otvore školu, ili kad bismo iza obuke oklijevali ići kući, često su me moji vršnjaci zadirkivali rugajući mi se, da imam veliku glavu, da mi je brat »kiklop«, iz krsnog su mi imena pravili ruglo, plazili mi jezik itd. A kad bih ja takove »junake na jeziku« dobro izmlatio, otišli bi oni još zaplakani k učitelju, da me tuže. Taj bi opet isplatio mene. Tako je to bivalo po prilici dva mjeseca bez prekida, svaki dan i prije i poslije podne. Dobri učitelj nije više znao, što bi sa mnom. Rekao bi i mom ocu, kakav sam, te mi je i kod kuće valjalo »čuti prodiku« i »platiti kiriju«.

No nisam ni ja bio na sve to ravnodušan. Teško mi je bilo pri srcu, kad bih pomislio na to, da sam svojim vladanjem ožalostio svog dobrog učitelja i svog dragog oca. Po sto sam puta iznova odlučivao, da ću se popraviti. »Ali zašto mi ne daju mira«, mislio sam, »kad znadu, da sam jači od njih i da ću im kosti isprebijati?« To mi nikako nije išlo u glavu.

Pa ipak, znao sam biti i dobar. Tata me čak dva puta javno pohvalio. Jednom kod stola rekao je pred mamom i svima: »Danas si zaslužio ručak, jer si u podrumu marljivo slagao drva.« Drugi put, kad me zatekao uz knjigu, klikne sav radostan: »No hvala Bogu, da sam te bar jednom ugledao s knjigom u ruci.« Da budem iskren, drugi puta i nisam zavrijedio pohvale, jer sam pograbio knjigu i brzo je otvorio tek onda, kad me prenuo štropot stepenica pod tatinim koracima...

Još jedan primjer moje »dobrote« moram vam posebno ispripovjediti.

Već smo dvije godine bili u P. Da nađe zdravlja, boravila je naša majka već nekoliko mjeseci kod svoje rodbine u B. Kućanstvo je vodila starija sestra. Morali smo je slušati kao majku.

Jednog jutra pođe moj otac u lov u selo K. rekavši, da će se vratiti vlakom pred veče u sedam sati.

U to vrijeme, ima tomu deset godina, prodro je nogomet i k nama. Mene su sinovi naših željezničara za nj silno oduševili, te mi nije doskora bilo milije igre od nogometa. Ali otac mi je nije dopuštao. Sad, kad je toga dana otac otišao u lov, ja sam svoj svagdašnji posao — brisanje suđa i donošenje drvâ — hitro svršio pa sam se nadao, da će me sestra pustiti na — nogomet. Molio sam je najprije jedan sat, zatim samo pola sata. Obećavao sam joj, da ću se vratiti prije tatina vlaka.

Sestra nije znala, kako da me od tog odvrati. Rijetki su bili dani, kad sam bio tako dobar. Da me nekako zadrži, tražila je, da učinim još ovo i ono. Kad sam i to sve u tren oka obavio, nije bilo druge, već da me ,iako teška srca, pusti.

Potrčao sam na livadu prema »vaktarnici«. Kumpanija je bila na okupu te je čekala još samo na mene. Postavio sam se na »bega«. Igra započne. Nisam imao »posla« te sam htio izvoditi »akrobacije«. Pograbio sam maloga Mirka, da ga zavitlam po zraku. Visoko sam ga podigao, kad li me desna ruka u laktu tako silno zaboli, da mi je Mirko gotovo ispao iz ruke, jedva sam ga malo ljevicom zadržao.

Zaprepastio sam se videći, kako mi se ruka iskrivila. Briznuh u plač, jer me je užasno bolila. Uhvatio sam lijevom rukom desnu i poletio kući. Dostigao me brat, a i mlada sestra stvori se odnekuda uz mene. Opazivši, kako mi je ruka nabrekla, zaplakaše i oni.

Trčeći pokraj skretničara, koji je čekao ulaz vlaka, čuo sam ga, kako očajno viče:

»Bože moj! Što se dogodilo?« I zalomivši rukama uhvati se za glavu: »Uh taj prokleti nogomet!« Nisam izbivao ni deset minuta od kuće, a ipak je i to vrijeme bilo dovoljno, da se iznakazim za čitav život. Kad sam stigao kući, svi su se oko mene uzvrpoljili. SeSstra je kukala, što me je pustila na nogomet. Svi smo se bojali tatina dolaska. Što će biti? Što će reći? Joj, joj, zlo je zlo!

Oprali me i presvukli pa hajde u bolnicu. Vodila me dva željezničara. Do bolnice ima i prijekim putem pola sata. Na pô puta, u nekom polju, dođe nam ususret prosijed čovjek. Naručili ga, da mi naravna ruku. Odlučio sam, da ne ću ni pisnuti, pa bilo što bilo. Naši me skretničari čvrsto pograbili, onaj čiko uhvatio mi jednom podlakticu, drugom lakat i stao namještati ruku. Bile su to muke, da ti prsne glava. Okretao mi ruku na sve strane, istezao je, sve badava — zglob ne će da uskoči.

»De, kušaj sine, možeš li micati prstima!«

Kršam, mogu. Stari je, čini se, mislio, da ne ću moći, ako je kost pukla. Ponovno je pokušavao, da je namjesti ,ali i opet bez uspjeha. Najzad zaklima glavom i reče, da se boji, nije li možda kost ipak pukla, on da mi pomoći ne može.

Grcao sam suzdržavajući plač. Ali sam se ujedno i veselio, što sam im pokazao, da znam trpjeti, a da se ne derem kao lud.

U bolnici me primi mladi liječnik. Što je mogao pažljivije, ovije mi ruku i stavi je u pravokutnu »šinju«. Časna mu je sestra pri tom pomagala. Ona me zatim odvede do moga kreveta. Da me umiri, prozbori mi par milih riječi te izi-

đe, da pronađe štogod jela, jer još nisam bio večerao.

Istom sada počeo sam bolje razmišljati o svom udesu. Ma koji me bijes nosio na taj prokleti nogomet? A znao sam da ga tata ne voli! Šta će kazati kada dođe kući i čuje što se dogodilo? I opet sam ga ražalostio! Uopće zašto sam ja takav? Ne znajući, što bih na sve to, zaplačem...

Uto mi časna sestra donese večeru. Tješila me, da ću brzo ozdraviti, samo ako budem dobar i ne budem plakao. Ona će već kazati tati, kada dođe on ovamo, da sam ja dobar, pa će mi tata sve oprostiti... Uz melem tako slatkih riječi povečerao sam i zaspao.

Sutradan probudi me glas mrtvačkog zvona. Za čas pronijela se vijest, da je iznenada umro onaj mladi liječnik, koji mi je sinoć povezao ruku. Pognute glave, tužna srca, zamišljen pođoh u mrtvačnicu, da ga vidim. Ležao je u lijesu pokriven cvijećem i vijencima. Oko lijesa su gorjele svijeće. Iza svijeća gurali se ljudi. Svačije su usne šaptale vruću molitvu za pokoj njegove duše. A ja sam se pitao: Zar je tako mali razmak između života i smrti, da onaj, koji je jučer još bio čil i zdrav, danas eto nije više među živima?...

*

Tri dana poslije toga otputovao sam s ocem u Zagreb, da se ustanovi, da li mi je ruka samo iščašena ili je slomljena.

U zagrebačkoj bolnici milosrdnih sestara pregledali me na röntgen. Tata i liječnik razgovarali su njemački, stoga nisam razumio ni riječi. Kad smo izišli iz tamne sobe za pregled, pogleda me otac duboko u oči, kao da mi tim pogledom želi prodrijeti do dna duše, i zapita me, jesam li dosta jak, da čujem, što je s mojom rukom.

»Jesam,« istisnuh teškom rukom.

»Sinko«, izusti ne skidajući oka s mene, »ruka ti je slomljena.«

Sav sam zadrhtao. Navrle mi suze na oči i jedva sam se susprezao, da grčevito ne zaplačem. Ali više nego išta na svijetu htio sam biti u očima svog oca pravi junak.

Za pô sata imao sam na sebi odijelo kao i drugi bolesnici. Svoje sam stvari spremio u noćni ormarić, a tada je došlo najteže: rastanak od oca. Kad sam ga jednom rukom ogrlio — druga je bila povezana — da ga poljubim, bilo mi je, kao da mi neko srce kida. Ali htio sam ostati junak, pa ga brzo poljubim i zavučem se u krevet, da pod pokrivačem, gdje me nitko ne vidi, dam oduška silnoj boli...

Četrdeset sam i dva dana čekao, da mi ruka ozdravi. Dan i noć mislio sam na svoje kod kuće i čeznuo za onim danom, kad ću opet k njima. Svakog su mi dana savijali i istezali ruku, masirali je, te sam vazda ponovno trebao pokazati, jesam li slabić ili junak.

Skoro svaki dan išao sam u bolničku kapelicu na sv. misu i blagoslov. Bio je mjesec listopad. Jedne večeri mi se dogodilo pod blagoslovom, da je, dok sam klečao, došla k meni neka gospođa, te će mi tiho:

»Čuješ, mali, zar ti ne znaš, da se desnom rukom treba križati, a ne lijevom?«

»Znam, ali vidite, da mi je desna ruka slomljena, pa je ne smijem ni maknuti,« odgovorim, a ona se u neprilici i zbunjena vrati, otkuda je i došla.

Dok sam jednog dana slušao sv. misu, najedamput kod »Agnus Dei« iznenada zatetura svećenik i sruši se pred oltarom. Neki mu ljudi priskočili u pomoć, žene počele vrištati, cijela se crkva uskomešala, i sve nagrnulo na vrata. Taj talas naroda upravo me je iznio iz kapelice. Kao bez glave jurio sam hodnikom u svoju sobu.

»Umire svećenik, umire, umire...« tutnjilo mi u ušima.

Kad sam se nakon četvrt sata opet usudio u kapelicu, dovršavao je sv. misu jedan drugi svećenik. Istog sam dana doznao, da onaj svećenik ipak nije umro, nego se samo onesvijestio...

*

Dani su prolazili. Ruka me nije više boljela, no nije posve ni ozdravila. Stegnuti sam je mogao na pravi kut, a opružiti do kojih 160^0. Uza sve nastojanje liječnika ruka je ostala ista.

Svim srcem čeznuo sam za kućom. Svake sam noći sanjao o svojima. U snu je dolazio po mene otac, lice mu se sjalo od radosti, što sam se hrabro držao.

No mjesto oca došao je, da me povede kući, moj najstariji brat Ivan. Što smo se više približavali kući, srce mi je življe kucalo. Još izdaleka čuo sam akorde glasovira. Kod nas je sve bilo veselo, svi su se radovali mom povratku. Kad sam stupio u sobu, nastalo je neopisivo veselje. Svi su me htjeli prvi zagrliti i izljubiti. Svi su me pitali za ruku i da li sam sad posve ozdravio. Posve zdrav međutim ipak nisam bio. Još sam dugo ostao sakat. Kasnije sam sebi ruku dao ponovno pregledati na klinici, ali mi rekoše, da bi mi morali ruku još jednom slomiti pa da ponovno zaraste. Meni je bilo dosta i prijašnje boli, pa nisam želio nove. Osim toga nije bilo sigurno, hoće li kost i na taj način pravilno zarasti.

Za cijelo vrijeme mog bolovanja majka mi nije bila kod kuće te nije ni znala, što mi se dogodilo. Ona je bila na liječenju više mjeseci u gradu B. Kad sam se vratio iz bolnice, otišao sam k njoj. Neizrecivo sam se začudio, kad me je mama u razgovoru sasvim neočekivano zapitala, nije li mi se dogodilo kakvo zlo, nisam li slomio nogu ili možda ruku? Porumenio sam odgovarajući mami, da mi nije ništa. U isti mah nikako nisam shvaćao, kako je mama došla na tu misao. Znao sam dobro, da joj o tome nije niko od naših ni riječi kazao. Niko nije ni pisao, jer smo s tatinim pristankom tako zaključili, da se majka u svojoj bolesti ne žalosti. Kako je dakle mama ipak nadošla na to? Jedino ovako: Ona je mene, kao i svu djecu, silno ljubila; njezine su misli za vrijeme njene bolesti bile uvijek uz nas, pa kad se meni dogodila nesreća, njoj je to reklo njezino srce...

VJEČNA ZARUČNICA

NAPISALA JAGODA TRUHELKA

(Nastavak)

I Reza je pričala. Frajla ko frajla, dovezla se najprije omnibusom u donju varoš, pa ravno Grgi. Nijesam bila slučajno kod kuće (o štete velike!), dok je on prezao konje. Hoće se frajli Grgina fijakera, a kod očeva tri para finih konja i gospodarskih karuca. No da, bio Grga mnogo godina kočijaš u gospodina Konrada, dok nije jednom stradao kočijom radi mladih konja pa slomio nogu, a gospodar mu onda poklonio svoj stari fijaker i dao nešto novaca, da počne fijakerski posao i u donjoj varoši, kad je već bio i u gornjoj.

»Baš mu je bilo i zašto. Da je jadan znao . . .«

»Dalje, dalje,« gonili seke i šakom taru slinu s usta.

No indi. Vozi on svoju bivšu frajlu. Onako malo po gradu. Kroz čitav grad. Ne pita Grga, šta će joj to u radni dan i zašto ne sjedne u rođene karuce? Voze se oni dakle tako kroz grad, pa gornjom varoši sve do Retfale, i opet natrag. Kad oni u tvrđi, a moj se Grga ogledava, ne će li je odsjesti pred njenom kućom. Ali ona samo rukom zamahne: goni dalje! Tako se fijaker nađe taman u gustoj aleji pred kalvarijom. Kad li odjednom tresne u kočiju iza njega, da su konji prestrašeno poskočili i Grga umalo ne spao sa sjedala. Grga jedva zaustavio kola i kad pogleda iza sebe pod krov, a tu se frajla uvalila u dno kočije sva krvava . . . I dabome bila mrtva. Nanišanila na slijepo oko . . .

»E, e, žalosti i sramote, tugo moja! Eto kamo vodi griješna ljubav . . .!«

Dok se tako pretresali sve na tanko i široko kroz sito i rešeto grješnici i oni, koji bi to mogli postati, došao neopazice Kumandrija, jer je brava na kućnim vratima bila dobro nauljena da ne buni škripom bolesnicu, a čovjekoljubivo društvo u sobi tako zaokupljeno važnim svojim razgovorom, da ga nitko nije ni čuo dolaziti. Htio je već i da se okrene, kad je ugledao tolike žene, no ostade, čuvši, o čemu se razgovara. Prvo mu je bilo, da iz zaklona iza vrata pogleda spram bolesnice. U tami spuštenih zavjesa sablastivo se bijelio krevet i na njemu crni vijenac bujne kose oko prebijela lica. Najprije nije ništa primijetio na bolesničkinom licu osim dugih crnih trepavica i više njih dva crna lučca obrvica. Ali kad mu oči navikoše na polutamu i on vidio, kako se na licu pojavljivali svi znaci nemira, bolne napetosti, straha i užasa, nije mogao da obastane, nego naglo prestupivši prag i umjesto svakoga pozdrava, kako je već jednom učinio, rekne odrešito, ma da i u po glasa:

»Dosta je naklapanja, selite. Hoćete li je prije reda da otjerate u grob?«

Žene, iznenađene i smetene, najprije se zgledale ko u čudu, a onda se polako, sve jedna po jedna digoše i s uvrijeđenom šutnjom udaljiše. Kad su bile pred kućom, stane ih graja, šta su eto opet doživjele! Sramota, gdje u tuđoj kući gospodari momak, ni rod ni vjenčan. Šta samo misli ta Lulićka, gdje joj je obraz i poštenje.

Andrija je stajao pred bolesnicom i zabrinut gledao u nju tarući joj znoj sa čela. Osjetivši dodir Marica trudno digne kapke i pokaže pogled, kao da joj je duša već bila onkraj ovoga svijeta. Pogleda u Andrijiu tako krotko i bolno, da ga je zazeblo u srcu od smilovanja i želje, da pomogne. Ali kako? Kako očuvati jadnu do smrti izranjenu dušu, da ostane neozlijeđena, nevrijeđana, dok je još makar i u lomnom tijelu?

Debele kapi suza počele da se toče niz lica. Između usana, od vrućine izgorjelil, zablistali bijeli zubići, kad je i ne zaustavljajući plač, tiho zajecala:

»Andrija, brate, je li zaista tako težak grijeh voljeti tuđega čovjeka? Ima li za to oproštenja? Ako nema, teško onda mojoj griješnoj duši.«

»Umiri se, Marice,« Andrija će potresen položivši svoju ruku na nemirne prstiće, što su sve nešto tražile po pokrivaču. — Bog je velik i milosrdan, a ti si dobra i čestita. A ako ti je s voljom, da se ispovjediš, ići ću po gospodina župnika.«

Ona samo zatrepti dugim crnim trepavicama, da pristaje.

Andrija se odmah spremi na put. No prije još, skine sa zida krunicu sa velikim križem, omota je Marici oko prsta i rekne:

»Evo ti patrica, pa se moli, dok se vratim.«

U kuhinji rekne Lulićki, da će po župnika. Vrijeme je. A može i da joj odlane . . .

Lulićka sakrije lice u pregači i prigušeno zaleleće.

»Jao jadna ja nesretnica, nesretnica.«

»Nemojte, strina,« nehotice rekne Andrija blaže, »nemojte da vas čuje. I kako rekoh, može biti, da ga i ne nađem kod kuće, otići ću onda u grad po fratra.«

»Ah, da, idi samo. I bog ti platio. Šta bi ja sada, da tebe nema! O jadna, jadna!«

Bili su već na trijemu.

»Tako sam ti danas puna brige,« nastavi ucviljeno, susprežući se, da govori tiše.

»Ništa mi se danas ne sviđa. Bila je čitav dan neobično nemirna. Sve nešto buncala, da zviždi od Drave, pita, ne ide li lađa. Ta kakva lađa, kakvo zviždanje, Bog s tobom, kćeri moja. Ali ona čuje i svom silom hoće da ustane i da siđe s kreveta, trabunjajući o toj nekakvoj lađi.«

Sutradan u jutru Marica se ispovjedila i pričestila. I kao da joj se pročistila nesamo duša nego i bolesna krv, ona se po svemu pokazala, kao da joj je bolje, o mnogo bolje. Čitav je

dan bila pri sebi, iako nije gotovo ništa ni govorila, niti štogod željela. Ležala je većinom mirna i smireno piljila u sliku više kreveta. Samo jednom rekne materi:

»Mati, raste li to Drava? Bit će opet poplava. Znaš kao onda, kad sam još bila mala, pa smo se u čamcu selili iz ove kuće ujni sve između kuća po Dravi.«

Sačuvaj nas Bože još i te nevolje!« klikne mati.

Pod veče sjedio Andrija čuvajući kao svaki dan bolesnu drugu i slušao, kako se ona lijepo ispovjedila pa mu povjerila, da nije grijeh ljubiti, samo željeti je grijeh! I tu duboko uzdahne, uzdahne tako, da je izazvalo i u tihoga čuvara pritajen uzdah.

Ali ne, on više ne muči muke zbog sebe, ne izmjenjuje više u sebi bol sa bijesom nad suparnikom i nevjernikom. Ta on je osjećaj ljubomore već jednom svladao, kad je ono slušao priznanje jedne čiste duše, u neznanju izušćenu ispovijed djevojačke tajne, što mu se učinila kao čudesno objavljenje. I on se s tom ispoviješću već i saživio još i prije, nego što je iz ustiju samrtnice čuo, da ljubiti nije grijeh, pa se njegova beznadna, jedva i priznavana ljubav rasplamsala na ognju toga čistoga osjećaja, rasla i bogatila i izgubivši sve tjelesno uzdigla se u jasnost duha, koja je prosijavala iz djevojačkog prebijelog lica tajanstveno kao zraka iz vječnosti.

Ali kušnje ipak još nijesu prestale. Zamalo se dizala vatra u bolesnici, ne doduše jaka, ali ipak tako, da se krv — s ono nekoliko kapi, što su se još držale u tom krhkom tijelu — uznemirila i pokrenula življe micanje usana — jedino žarko crvenilo u samrtnički blijedom licu. Najprije je bio poluglasan, nerazumljiv šapat, onda pomalo stvore se slogovi i riječi, dok najposlije ne pređoše u tihi cvrkut — ah već toliko oronuo i bolećivo, da je cijepalo živo srce slušačâ. I opet ona jedna pjesma naročita, ko izabrana, da probudi u njemu stare jade i raskopa prošle rane:

»Oj jesenske duge noći . . .«

Bio se već digao, da Maricu probudi i da je trgne iz bunila, no onda skrušeno sjedne ponovo, sklopi ruke na koljenima, spusti glavu i slušajući to tako kobno samrtničko pjevušenje pustio da teku suze, kakove oči njegove još nijesu kvasile.

IX.

Lulićka je svršila svoj posao. Izglačala jedno rublje, drugo složila, treće nakvasila i pokadšto prilazila Marici, koja se činila, da tvrdo spava. Košulja joj se na prsima lagano dizala i spuštala, a na poluotvorena usta izlazio tanak pramen topla daha.

»Hvala Bogu,« pomisli mati donekle smirena, »možda je taj san dobar znak.« I podala se pustoj nadi u svoj svojoj beznadici.

Pošto još sve uredi za noć i nešto pojede večere, popije čašu dvije vina — jer napokon, tko teško radi, treba mu i snage — raspremi svoj krevet, zapali još u čaši noćni žižak, zakloni ga starim kalendarom i onda sjedne uz lojanicu, da još pokrpa po koji kvar na rublju, prije nego što će se prati, a da je mogla pogledom zahvatati i bolesnicu u krevetu. Tako je naizmjence šila, nad Maricom bdila i čekala Andriju, koji je znao nekad i do kasnije doba noći da dođe, pa zato i nije zaključala kapiju.

Međutim poslovi, kod kojih se moralo sjediti, Lulićku iza malo upravo neodoljivo guraju u san i bez vina i bez rakije, a kamo li nakon dana, koji je besprekidanim radom već počeo iza ponoći.

Trudila se iz petnih žila, da ostane budna. Ustajala i prilazila kćeri, no svaki put glava teža, a noge tromije. I u tom, kad se ponovo vraćala poslu i našla se pored svoje postelje, nešto je tako neodoljivo povuklo, i žena, premorena i obladavana snom, povali se na jastuke s posljednjom jasnom mišlju: »Samo nekoliko časaka!« — zaspi i zamalo napuni kuću zvonkim hrkanjem, koje je nakon nekoga vremena prelazilo u tiho gudanje, dok se nije najposlije slijevalo sa tišinom noći i spavačicu sve dublje uvlačilo u carstvo sna.

Potuljeno svijetalce žiška širilo je pitomu prijatnost, u kojoj su tonule stvari i predmeti i pričinjali se kao usnula bića, čudna ali i domaća, pouzdana, koja će svaki čas progovoriti iza sna i pričati čudnovate priče.

U toj tišini sanja i snova polako došetaju onda slike i lica, klupčaju se i rasklupčavaju, zaokupe duh, zapale i dignu iznova srce, koje je već bilo spremno, da se smiri zauvijek. I sve žešća biva navala osjećaja, nastala ponovna borba, pošto je već bila izvojevana i dovojevana, a želje i prikori, žudnja i kajanje kovitlale se šarenom gužvom tlapnje. Marica se počela nemirno bacati po krevetu. Kadli odjednom naglo digavši glavu stane prisluškivati širom otvorenih očiju.

Ne, to nije bila tlapnja. Diglo ju je, i ona se uspravila kao u najboljem zdravlju. Ne, ona se ne vara. Zazviždilo je, dva puta oštro i jasno. Zazviždilo s Drave. I onda zvalo, sasvim razgovijetno zvalo: »Marice, gdje si?« Baš kao nekad, kad bi se djeca igrala skrivača. I Marica je zdrava, i ona je budna i jaka! Odmah će se odzvati pozivu.

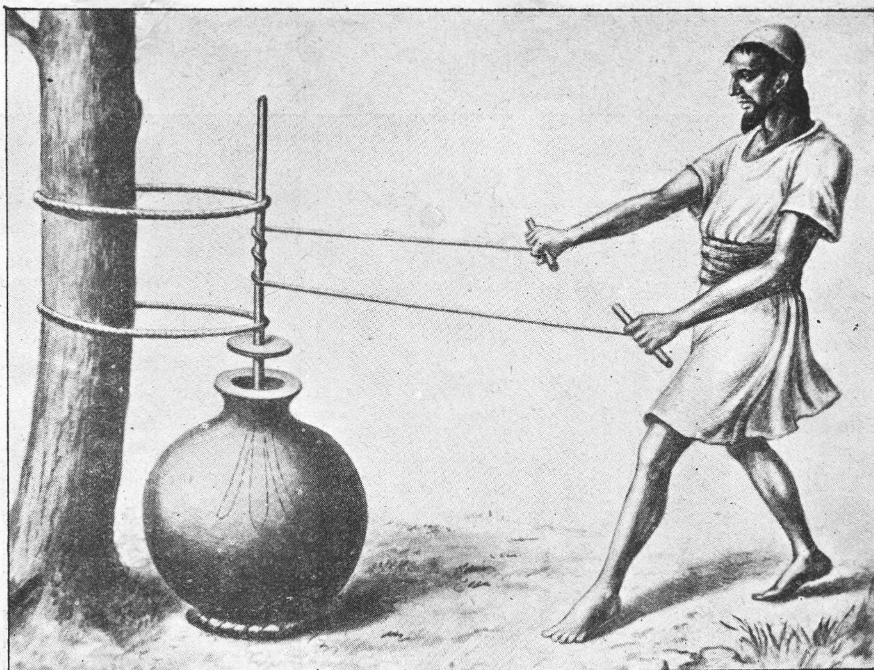
U polumraku sobe ocrtavale se dvije crvene plohe na zidu iza crvenih zavjesa na prozorima, izvana osvijetljenih mjesečinom. Iz drugoga kreveta čulo se jednovito disanje materino. Na ormaru skokojno svjetulucao žižak iza zaslonka. Sve se vidi točno. I sve se čuje oštro.

Zvizne ponovo. Jasno. Zove. Da, da. To nju zove. Nije li rekao: doći će, provest će se lađom niz Dravu, ispred njena prozora? A sada se javlja, da dolazi, da je još jednom vidi, da je...

Jača sila digla Maricu s kreveta, nosi je kroza sobu, u čarape obuvene noge ne osjećaju hladovinu zemlje ispod ponjava, ona prolazi ko po danu i u najboljem zdravlju mimo zaspalu mater pa kroz kuhinju, na trijem i sve se brave otvaraju ili su i otvorene, ko kad je valjda Lulićka mislila, da kraj bolesne djevojke nije više potrebno kuću naročito zaključavati.

Dvorište svijetlo kao u po dana. Pred Maricom se našao kućni prag, ali je nije zaustavio. Držeći se dovratka oprezno i polako se spusti niz dvije-tri stepenice. Sve je tiho i pusto. Pred očima pukla prozirna noć, po njoj bježala tamna vodena poljana kao crno razliveno srebro sve s jedne strane na drugu, a čelom sjajucka i titra i zove. Gore uz vodu crne se čamci, spavaju lađe drvarice, vodenice šute, a rijeka se valja golema i strašna niz vodu i krije hiljadu stravičnih tajna. Valja se i dere, raste i buja i još malo, zapljuskivat će i ljudske pragove, provaliti u ljudske stanove...

Marica pruža ruke ususret onome žaru, što se sada s onkraj vode prebacio preko rijeke kao golema plamena greda. Ispred toga žara izvije se odjednom lik veličajan, divan. Oko njega savio se vijenac zlatnih kopalja, zavijori plašt

OVAKVOM SE SPRAVOM U ZEMLJAMA PRIMITIVNE KULTURE PRAVI MASLAC

crven kao krv, a sred bijele halje plamti na grudima goruće srce. Marica sve jače pruža ruke, oko nje se rasula vrana kosa, oči se šire, iz grudi se otkida vapaj:

»Isuse, evo me!« onda zakorači i ostalo odnesoše valovi rijeke.

U istom se hipu probudi Lulićka. Kao da je i nju digla nečija snažna ruka. Osjetila je studen na golim ramenima. Pogleda u nedoumici oko sebe. Kad li vrata sobe otvorena, a kroz kuhinjska prosulo se svijetlo mjesečine u tamni prostor.

Žena skoči i krene pogled na kćerin krevet. Prazan je. Odmah je shvatila. Nesretnica, ipak se izmakla. Nagne napolje kroz trijem, pa pred kuću. Svijetlo kao po bijelom danu.

(Nastavit će se.)

ANKETA „OBITELJI“

MOJE ZVANJE

Br. 24.

»Ja budem učiteljica«, bio je odgovor male seljačke trogodišnje djevojčice na postavljena pitanja susjeda: »Kaj buš ti, dok odrasteš? Odgovor je uvijek na licima prisutnih izazvao smijeh, ne samo radi nepravilnosti izgovora, već i radi nemogućnosti izvršenja same želje.

Ipak pregurala je sve moguće neprilike, upoznala život instruktora bogate, razmažene djece, zasladila svoju želju godinama čekanja na mjesto, dočekala vrijeme, kad će moći u časti činovničkog pripravnika posijedjeti, da za to bude iznenađena drugim većim djelom moćnih Zeusića: spasavanjem neuposlenih nekim amandmanima, i napokon postala učiteljica.

Slika se djetinjstva povratila. Tek mjesto nekadanjih knjiga stojim pred živim knjigama: djecom svog naroda. I čitam iz tih knjiga. Čitam iz blijeđih, slabo ishranjenih, često umornih i neprospavanih lica, iz jadno ogrnutih tjelešaca, iz očiju, u kojima se mnogo puta ogleda tužno djetinjstvo, iz jadnih zalogaja tvrdoga kruha. Čitam o bijedi, neznanju, neshvaćanju, nečistoći, nehaju, katkad i neradu; o svemu, što bije njih i njihove najbliže. Katkad stanem u čitanju. Imade tu kojekakvih nečitljivih slova. Treba ih odgonetnuti. Imade stranica praznih, loše napisanih, nepotpunih. Treba ih ispisati, štošta izbrisati, mnogošta nadopuniti. Imade i veselih, čisto i nježno ispisanih, koje razvaseljuju i daju volje za rad. Sve to čitam, trpim i radujem se s njima.

Djeco moja, drage moje knjižice! Pročitane, čitane i još nečitane! Kako mnogo bih htjela znati, moći, smjeti pa uvijek i htjeti, samo da vaše stranice budu ispisane najljepšim i najpravilnijim slovima, najboljim i najdubljim sadržajem, najvećom i najčistijom srećom, koja čovjeka može da ispuni! *V. Budak*

Šta to ima tata?

Dođi, tata, bliže!

Hahahaha!

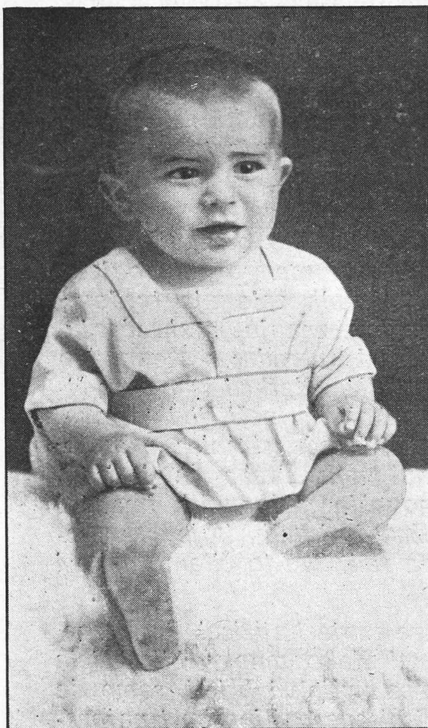
PRVI FILM MALOG JEDANAESTMJESEČNOG NIKOLE (TAVILA) ANDRIĆA

Foto „Obitelj"

Dajmo djeci na krstu hrvatske zaštitnike

Napisao Dr Josip Andrić

Na krstu dobiva dijete ime, a uz to ime i nebeskog zaštitnika. Obično je djetetovo ime uzeto od imena tog svetog zaštitnika. Ali često se djetetu daje koje narodno ime, a uz to onda još i jedno svetačko: po narodnom se imenu dijete zove, a svetačko ime mu samo označuje njegova svetog zaštitnika.

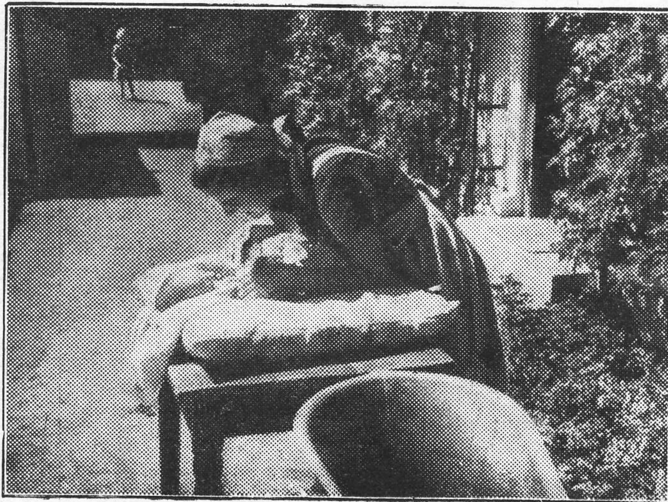

MALI NIKOLA MATASOVIĆ, sedmo dijete književnika Antuna Matasovića, prvi imenjak bl. Nikole Tavilića

Sveci, koji se odabiru na krstu djeci za zaštitnike, općenito su poznati. Neki krajevi kod nas ne obiluju baš velikim izborom tih Svetaca, onda prevladava prevelika jednoličnost u krsnim imenima, a to je i za praktični život nezgodno. Bolje je svakako, da svaki čovjek ima drugo krsno ime, nego da je na primjer svaki deseti Antun, Josip, Mato, Luka, Đuka itd. Svetaca ima, hvala Bogu, golem broj, pa eto i golemog izbora imena. A kad još uzmemo u obzir i narodna imena, za koja je sam pokojni Papa Pijo XI. preporučio, da se daju djeci uz koje svetačko ime, onda je izbor imena doista obilan, te se lako može izbjeći, da se imena ponavljaju.

Kod izabiranja krsnih imena i krsnih zaštitnika kod nas je Hrvata najveći nedostatak u tom, što svojoj djeci uopće ne dajemo za zaštitnike svete Hrvate niti im po njima dajemo krsna imena. Ako se nekom dade krsno ime Marko, to će dakako biti po evanđelisti Marku (25. travnja), a nitko se ne će sjetiti, da bi se to isto ime moglo djetetu dati i po bl. Marku Križevčaninu, pa da mu taj hrvatski Blaženik bude zaštitnik i da po njemu slavi svoj imendan 7. rujna. Slično se ime Nikola daje po biskupu sv. Nikoli (6. prosinca), a nitko se ne bi sjetio, da to ime dade po Hrvatu bl. Nikoli Taviliću (14. studenoga). I tako je to i s drugim svetim Hrvatima, a to je naš velik vjersko-nacionalni nedostatak.

Hrvatskoj djeci treba na krstu dati hrvatske zaštitnike. Najbolje je uz jedno narodno ime dati i ime jednog hrvatskog Blaženika. To neka se uvede, pa će to biti opet jedna lijepa manifestacija naše ljubavi prema onomu, što je hrvatsko. Neka i naša djeca znadu, da su ih roditelji iz te nacionalne ljubavi stavili pod zaštitu svetih Hrvata, kojih sveta zaštita nije nimalo manja od zaštite drugih Svetaca.

NAJLJEPŠE JE ZVANJE SLUŽBA MALOM DJETETU

POSVETILA SAM SE BRIZI OKO MALOG DJETETA

U službi djece

Napisala Ljudmila Vršovski

Za svako je žensko biće od prirode najdivnija služba: služiti djeci. Majka sva živi za svoju djecu. To je njeno određenje. To je najuzvišeniji smisao svih njenih misli, svih njenih težnja, svih njenih nastojanja.

No i ono žensko biće, koje nije majka, osjeća po prirodi u dnu svoje duše posebno neko milje, kad se može baviti djecom. Djeca privlače već srce svake djevojke, pa svaka djevojka po prirodnoj svojoj sklonosti naginje k djeci i voli se baviti djecom. Djevojka, koja ne voli djecu, odaje oporost svoje duše, i takva djevojka, ako na njoj primijetimo tu njenu odbojnost od djece, i nehotice budi u nama neki osjećaj, koji nipošto ne možemo zvati simpatijom prema njoj. Osobito gradski život otuđuje ženska srca djeci, pa se u gradovima već među djevojkama opaža, da se odbijaju od djece, da se ne vole baviti djecom. Grad time ubija temeljni ženski osjećaj, pa nije čudo, što takve djevojke, kad se udadu, zaziru i od majčinstva. To je onda pravo prokletstvo, koje prati takvu ženu kroz sav život.

Naprotiv ima mnogo dobrih djevojaka, koje i svoj djevojački život stavljaju u službu djece te u tom nalaze svoju najveću mladu životnu radost. To su one siromašne djevojke, koje idu u službu obiteljima s brojnom djecom, osobito one, koje služe kao djevojke za djecu. Zatim su u idealnoj službi djece brojne učiteljice dječjih zabavišta, koju su u gradovima i te kako važna. Tu se počinje formirati socijalna duševnost gradskog djeteta. Otac i mati, gonjeni nesmiljenim gradskim životom po poslovima, koji ih trgaju od djeteta, ne mogu djetetu dati sve ono, što bi morali i mogli, kad bi im život normalnije tekao. I eto tu dolaze kao prava blagodat dječja zabavišta.

Slika desno:
U DJEČJEM ZABAVIŠTU
Kako djeca rado slušaju, kad im njihova učiteljica u zabavištu priča svakojake lijepe priče, koje zaokupe svu dječju dušu
Sve tri slike foto Ufa

CRNI DVORAC

FRANCUSKI NAPISALA M. DELLY — PREVODI ZLATA L. P.

(Nastavak)

»Znao sam, gdje stanuje svaki od onih, koji su služili u dvorcu Saillesa, kad se u njemu nalazila gospođa Vaulan.

Kad je Gislan navršio osmanaest godina, ostavio sam ga sama u Americi, a ja sam se nastanio u Francuskoj. Ovdje sam pažljivo bdio nad onima, koji bi jednoga dana imali biti svjedoci proti zločinkama. Jednome od njih, koji se nalazio u novčanoj oskudici, dao sam potrebitu svotu, da ga izvučem iz neprilike; drugome sam napravio veliku uslugu; trećemu sam spasio sina. A u zamjenu za sve to oni su mi pričali neke stvari i osvjetljivali neke moje sumnje, a ja sam sve njihove važnije izjave zabilježio. Naveo sam ih i na to, da potpišu sve, što su mi pričali, i da mi obećaju iskreno izjavljivanje o činjenicama, kad jednoga dana budem mogao dovući pred sud one dvije zločinke.

Prošle godine morao sam još naći Bertinu, sobaricu gospođe Vaulan. Od nje sam očekivao vrlo važne izjave, jer sam s razlogom vjerovao, da će ona mnogo toga znati i da sigurno nije bila jednostavna posmatračica u onome groznom zločinu... Ona je napustila dvorac Saillesa malo vremena iza smrti gospođe Vaulan te se udala za nekog činovničića u Perigueuxu. Kroz malo godina svog službovanja bila je stekla svoticu mnogo veću, nego što je iznosila čitava njezina plaća... To je jedna značajna činjenica. A pored toga, ima i još jedna zanimljivost: gospođa van Hottem se i sada, kad nije bila u dvorcu, brinula za nju te je otpremila nju i njezina muža čak na Javu i tu im omogućila vrlo bogat život... Gospođa van Hottem nekako se osjećala sigurnija, kad je znala, da se Bertina tako daleko nalazi...

No na Javi nije za njih bilo trajne sreće: doskoro umre muž! Bertina zato ostavi Javu, a ja kroz više godina nisam mogao baš ništa o njoj doznati... Tek pred dva dana iza tolikog uzaludnog traženja doznao sam, da se nalazi ovdje u blizini sa svojom kćerkom te da živi u najvećoj bijedi...«

»Ja je poznam!« upadne mu Stanislav u riječ.

On je čitavo vrijeme šutke slušao, začuđen i iznenađen. Jedino su mu oči blistale i na nepomičnom licu izražavale sad čuđenje, sad stravu, sad prijezir, sad bijes.

Starac polako ustane i reče teškim glasom:

»Vi ste dakle već shvatili, da Stanislav Dugand ne postoji i da je ovdje samo Gislan Mornelles, plemeniti Vaulan, vojvoda od Saillesa — i njegov najpokorniji sluga... Martin Regent.«

Stanislav ustane također, uhvati starca za ruke i srdačno ih stisne.

»I vi ste to sve učinili za mene? Kako da vam za to naplatim? To su nečuvene stvari..., a ipak... ipak sada se sjećam mnogih zgoda, koje prije nisam mogao shvatiti ni razjasniti...«

»Ja vam imam dati neke dokaze,« reče starac.

Izvuče tada iz džepa neku kutijicu i pokaže Stanislavu zlatni lančić, na kojemu je visjela jedna medaljica i jedan medaljon. Otvori medaljon: s jedne strane bila je slika dječaka, kojemu je inžinjer posve sličio; s druge strane pisala su ova imena: R. di V a u l a n — A. d' E r q u e s, a iznad njih: G i s l a n.

»Kad sam vas ugrabio u dvorcu Saillesa, imali ste ovo okolo vrata. Osim ovoga sačuvao sam i odijelce, koje ste onda nosili, kao i rublje s inicijalima vaše majke...«

»Moja majka!« prošapće mladić drhtavim glasom. »Jadna mučenica!... Sada tek shvaćam onu nagonsku odbojnost, koja me tjera od barunice, i onu odvratnost, koju osjećam prema služavki sa Jave...«

»Ja se bojim, da one štogod sumnjaju, jer silno sličite svome ocu. Zato se treba požuriti i na svaki način natjerati Bertinu da govori.«

»Mislim, da ćemo s novcem to vrlo lako postići... Vaše je otkrivenje došlo tako neočekivano, te ne znam, da li sanjam ili je sve to zbilja...«

Mladić se spusti na stolac i dugo ostane nepomičan, s čelom stisnutim među rukama. Nastojao je, da sredi svoje misli, koje su mu se uskovitlale iza starčeva objašnjenja. ... Odjednom podigne glavu i opazi Martina Regenta, kako još uvijek stoji na nogama, hladan i ozbiljan kao uvijek, te ga promatra radosnim svojim pogledom...

Stanislav ponovo skoči i stisne ruke dobrom starcu govoreći:

»Moj dragi, moj junački zaštitniče! Vi ste mi spasili život žrtvujući svoju slobodu i svoj život. Za mene ste bili kao otac i majka... Ja nemam riječi da vam dovoljno zahvalim, ali se nadam, da ću vam moći dati dokaza o beskrajnom svom priznanju obasipajući vas svojim najljepšim sinovskim osjećajima. A ako vas i ne mogu nazvati ocem, vi jeste i uvijek ćete za mene ostati moj mili stric Hadrijan!«

Duboko uzbuđenje odražavalo se na inače oporom licu Martina Regenta. Na čas je ostao bez riječi, a zatim reče dostojanstveno i odlučno:

»Gospodine vojvodo, ovdje ja više ne mogu biti stric Hadrijan, nego samo pokorni sluga svome gospodaru... Molim vas, da tako bude!« nadoda opazivši, da Stanislav protestira protiv tome. »Služiti vama i obasipati posebnom pažnjom vas — posljednjeg Mornellesa, kojemu

sam posvetio čitav svoj život, eto to je za mene prava sreća. Zar ne, da mi tu sreću ne ćete oduzeti?«

»Ne, to je nemoguće! To ne mogu dozvoliti! To ne može biti!«

»Ali to je posve logično! Svak na svoje mjesto u svijetu — eto to je prava mudrost. Za vas ću biti Martin, vaš stari Martin, koji samo jedno želi: da vas vidi, kako nastavljate slavnu tradiciju svoga roda. Baš zbog toga sam htio od vas stvoriti čovjeka savršene tjelesne i duševne ravnoteže; čovjeka, koji će bolje od ikoga znati držati svoje mjesto u svijetu.«

»I baš zato moje priznanje prema vama mora da bude još veće!«

Stanislav naglo stane. Pogled mu je pao na zlatni lančić, koji je još uvijek imao u rukama. Dugo je gledao u medaljicu: bila je zlatna, glatka, s jedne strane na njoj nalazila se slika Djevice Lurdske, a s druge je strane bilo napisano: »O Marijo, bez grijeha začeta, moli se za nas, koji se k tebi utičemo!«

Stanislav svrati pogled prema starcu, koji ga je promatrao s nekim čuđenjem.

»Kad sam imao ovaj lančić, znači, da sam bio katolik...«

»Da, gospodine vojvodo, bili ste katolik, kao što je bila sva vaša obitelj.«

»A zašto onda...?«

Lice se starog Martina namršti, a pogled mu postane opor.

»Zašto sam vas odgojio bez vjere? Zato — jer sam vidio one dvije nesretnice i zločinke, kako pretjeravaju u pobožnosti, pa sam ja nevjernik osjetio silnu odvratnost prema svakoj vjeri. I mislio sam: Kad bude velik, neka sam izabere vjeru, koju hoće; ja se ne ću za to brinuti, a on može biti pošten čovjek, ako i ne ide na misu — kao što ide ono pakleno stvorenje, koje se zove barunica van Hottem.«

»Šta? Jer se jedna zločinka pretvara i svetogrdno skriva iza vjerskih čina, vi prelazite preko tolikih kreposti i tolike plemenitosti, koje je vjera stvorila? Ona ista vjera, koja pripada mojim pradjedovima i mojoj majci? Kad sam bio kršten, morao sam primiti i pravi kršćanski odgoj! ... No molim vas, nemojte moje riječi uzeti kao prijekor!« poviče mladić vidjevši, da se lice Martina Regenta namrštilo od tuge. »Vi ste radili, kako ste najbolje znali!«

»Da, gospodine vojvodo, sve sam radio s najboljom nakanom i pod dojmom užasa, koji su na mene proizvele one pokvarene osobe. Od onda sam u više navrata mnogo razmišljao te sam se pitao, da li zlo radim i da li radim proti volji vaše majke, koja bi zastalno od vas bila stvorila dobrog kršćanina... Kasnije sam imao sreće, da susretnem stvorenja, koja su doista bila duboko religiozna...«

»Obitelj Landies, zar ne?« zapita veselo Stanislav. »I jer o njima govorimo, mogu vam reći, da doista ne vidim razlog, zašto biste se vi morali protiviti mojoj nakani, da zaprosim ruku gospođice Natalije.«

»Kako, gospodine vojvodo? Vi biste mogli stupiti u rodbinske veze s najodličnijim francuskim obiteljima, što bi i bilo u skladu s vašim položajem. Pa kako da i pomislite na tu gospođicu, koja je doista vrlo dražesna, ali koja je po rođenju prema vama na vrlo niskoj društvenoj stepenici te zauzima u životu posve podređen položaj?«

»Rad nije sramota i nikoga ne ponizuje! To znate i vi, jer ste me postavili na položaj, da mogu zarađivati za svakidašnji život. A koliko je plemenitaških gospođa u nemirnom revolucionarnom razdoblju moralo priskrbljavati za svakidašnji kruh sa službama, koje su bile još mnogo niže nego što je služba gospođice Landies?! Ta gospođica pripada staroj činovničkoj obitelji, koja je bila u rodu s najboljim lozama. A iskreno vam velim, da me na koncu konca sve to i ne zanima — pa postao ja vojvoda od Saillesa ili ostao obični Stanislav Dugand, ne ću uzeti drugu za ženu, nego moju dragu Nataliju!«

Na starčevu licu pojavi se očito nezadovoljstvo.

Stanislav je to opazio te nastavi:

»Vidim, moj dragi stari prijatelju, da vam se to ne sviđa!... No vi mi želite dobro, pa promislite, da je u tome moja istinska sreća... I kažem vam, da bih se prije odrekao svog vojvodskog naslova i bogatstva nego svoje Natalije!«

Starac zaklima glavom i reče:

»Da, vi je i previše ljubite — i siguran sam, da vas ne ću moći odvratiti od vaše namjere... Znam, vaše se srce ne mijenja... No vidite, gospodine vojvodo, ovo što sam ja ponosan i ohol, jedino sam zbog vas, a ne zbog sebe, pa sam tako za svog gospodara sanjao i jedno veličanstveno vjenčanje, koje će još više podići sjaj kuće Saillesa... Vi biste mogli izabirati štogod biste htjeli...«

U glasu starog Martina drhtao je zanos, a Stanislav je ganuto gledao tog čovjeka, koji mu je bio žrtvovao čitavog sebe, jer je u njemu vidio potomka onog roda, kojemu su on i njegovi uvijek vjerno služili... U ovom prevratničkom stoljeću, u kojemu gospodare smatraju neprijateljima, Martin Regent bio je divan ostatak lijepih prošlih vremena.

»Međutim radite, kako hoćete, gospodine vojvodo,« reče Martin uz duboki uzdah. »Ja ipak iznad svega volim, da vas vidim sretnog. Tome sam voljan i sada kao i dosad sve žrtvovati...

— A sada, ako vam je po volji, razmotrimo malo naš navalni plan . . .«

TREĆI DIO

I.

NOVE BORBE I NEZADOVOLJSTVA

Blijedo prosinačko sunce prodiralo je kroz prašinu i paučinu na prozorčiću i ulazilo u kućicu, da osvijetli slabašno lice Julijane Waillant, njezine krhke ručice i plave kose. Te su njezine kose bile spuštene na stari i tamni platneni pokrivač, koji je jedini pokrivao krevet, jer u onoj sirotinjskoj kolibi nisu ni znali za plahte.

(Nastavit će se.)

Kamo će djeca na ljetovanje?

Napisao Vinko Rapić

I ovog će ljeta mnogi roditelji iz gradova poslati svoju djecu nekamo na ljetovanje. Sad mnogi još neodlučno pitaju: »Kamo da pošaljemo djecu? Gdje će im najbolje prijati zdravlju?« Jedni se odlučuju za more, drugi za gorske krajeve. Vrlo mnogi bi najradije pošli i sami s djecom. I zaista najljepše je, kad cijela obitelj može zajedno provesti nekoliko tjedana ljetovanja negdje izvan grada. To je za cijelu obitelj i tjelesno i duševno osvježenje, a uz to velika radost, što svi eto zajedno mogu provesti u Božjoj prirodi dane odmora, bezbrige i razonode. Jednako je to lijepo i u gorama i na moru.

Ali teško je udesiti, da tako može cijela obitelj zajedno ići na ljetovanje. Velik je to trošak. Roditelji kao roditelji u takvom slučaju u prvom redu misle na svoju djecu: nek bar ona idu na ljetovanje, da im se mlado zdravlje učvrsti za daljnje napore školskog života, koji iscrpljuje dječje snage. I tako onda djecu daju u đačke kolonije, koje pod vodstvom učitelja i profesora odlaze ili u gore ili na more.

DJAČKO LJETOVALIŠTE MARTINŠĆICA

Nekako je prevladalo, da se djeca više šalju na more. Za učenike pučkih škola najpoznatije su kolonije u Selcima kod Crikvenice, a za đake srednjih škola u Martinšćici.

Martinšćica je uzorno uređena za đačko ljetovanje. Udaljena je 3 km od Sušaka. Ljetovalište se sastoji od više posebnih zgrada, a u sredini nalazi se prekrasan sjenoviti park starih platana sa malom kapelicom, gdje đaci pribivaju svake nedjelje i blagdana sv. misi. Ljetovalište ima 32 mala čamca (lastavice-sandoline), zatim 6 većih športskih čamaca i 5 običnih barki. Prema tomu svaki đak može dnevno veslati najmanje jedan sat. Posebni stručni nastavnici uče djecu plivati. Svih nastavnika profesora ima u ljetovalištu preko 20, tako da su đaci pod neprestanim nadzorom, te je mnogo pažnje posvećeno odgojnoj strani ovog đačkog zajedničkog života. Za vježbu i zabavu ima ljetovalište 2 odskočne daske, veliku puzaljku (tobogan) i naročito zabavnu ljuljačku te ostale zgodne i lijepe igre. Osim toga postoje 2 tenis-igrališta, dvorana za ping-pong, ruske kuglane itd. Posebno ima uređena ambulanta, u kojoj vrše svaki dan službu liječnik i do 3 sestre pomoćnice. Da bi se učenici upoznali s Hrvatskim Primorjem, priređuju se dva izleta parobrodom u Crikvenicu, pa oko otoka Krka, zatim na Rab i na Istarsku obalu u Opatiju. Osim toga postoji za đake i posebna knjižnica pod vodstvom nastavnika. Dva puta tjedno je kino pod vedrim nebom. Hrana je u ljetovalištu obilna i ukusna, a sastoji se od obroka. U mjesecu srpnju primaju se samo učenici, a u kolovozu samo učenice. Opskrba za jednomjesečni boravak iznosi 750 Din. Sve upute daje Uprava Đačkog ljetovališta Martinšćica, Zagreb, Mirogojska cesta 4. Kako sam među profesorima, koji vrše nadzor nad đacima za vrijeme ljetovanja u Martinšćici, i ja kao uvjereni katolik, koji pazim, da se ništa ne dogodi, što bi se protivilo katoličkim dužnostima i katoličkim odgojnim principima, vodim svake godine i vlastitu djecu onamo na ljetovanje, pa mogu to ljetovalište svima preporučiti.

Moj medo Berlingot

Napisala Lucienne Chantal

U svakoj obitelji ima nekih pripovijedaka, koje se bez umora neprestano ponavljaju. Slušaoci, koji ih već poznavaju u tančine, slušaju ih uvijek s istim užitkom... Iza moje udaje najomiljelija pripovijest u našoj obitelji bila je pripovijest o mojemu medvjedu Berlingotu.

»Pričaj nam, mamice, još jednom onu zgodu o Berlingotu!«

Kako da ne udovoljim milim očima troje dječice, koje me nepomično promatraju i koje su neodoljive, kad nešto mole.

Dinko, koji sada ima osam godina, pokazuje manje nestrpljivosti nego njegova braća. Marko, kojemu je skoro sedam godina, pun je žara i zanosa. Braco je najmlađi i najmanji, on je veliki obožavatelj starijih i svakog časa kliče od uzbuđenja... Eno ih. Svaki je uronio svoj pogled u moje oči i ponavlja s uvjerenjem:

»Pripovijest o Berlingotu, mamice!... Bili smo jako dobri!...«

Ovaj puta su istinu rekli: Dinko i Marko bili su naučili svoje zadaće, a Braco je lijepo spremio svoje igračke u košaru. S pletivom u ruci zadovoljit ću svojim malim tiranima.

»Kad je vaša mamica bila malena kao Braco — prije sam govorila: kao Dinko, onda: kao Marko. Kako se obadvojica sjećaju te časti! — kum joj je donio krasnog medvjeda sa sjajnim očima i lijepim krznom i za širokom zelenom vrpcom oko vrata... Oh, kako je taj medo bio velik; skoro kao i ja! I bojala sam ga se, no vrlo mi se dopadao...

— Kako ćeš ga nazvati? — upita me moj kum.

Kako ja nisam odgovorila odmah, moj kum je rekao:

— Moguće Martin?

Bojala sam se, da bih ga razljutila, ako bih mu to odbila, pa sam sva nesretna promrmljala:

— Dobro... ali ja bih rađe: Berlingot!...

Svi su se tome nasmijali i »Berlingot« je bio prihvaćen.

Od toga dana moj me Berlingot nije ostavljao. Radi njega zaboravila sam svoju lutku, maloga psića od velura i zečića muzikaša... Berlingot je spavao kraj mojih nogu u krevetu, pratio me na mojim šetnjama, a bio je i predmet, radi kojega sam znala pretrpjeti i kaznu. Jer jedne zimske večeri bojala sam se, da mu ne bi bilo zima, pa sam ga pokrila s jednim rupcem, koji su dugo vremena morali tražiti po kući...

Kad je došlo vrijeme da idem u školu, mnogo sam plakala na pomisao, da moram ostaviti Berlingota, ali sam ga na večer dočekala s puno više veselja. Htjela sam da i on sa mnom uči, pa sam mu metnula u šapu crvenu olovku i tako sam s većom odvažnošću nastavila svoje zadatke.

Ali ja sam rasla: sa deset, dvanaest, četrnaest godina medo je sačuvao svoje mjesto u jednom kutu divana, gdje je činio vrlo lijepu figuru. To je bio medo zbilja odlične kvalitete, jer mu je krzno sačuvalo sjaj kao prvog dana. Oko vrata imao je kravatu, na koju sam izvezla njegovo ime, i to mu je vrlo lijepo pristajalo.

A onda, moji dragi mališi, vaša je majčica postala mlada djevojka, koja je prošla teške ispite — i nije imala vremena da čuva Berlingota. A on se dosađivao osamljen, jer je učinjen, da zabavlja djecu, koje nije bilo više oko njega. Zato mi je jednoga dana rekla vaša baka:

— Preko praznika otići ćeš k stricu! Uzmi sa sobom i Berlingota, neka se s njim igraju tvoje sestrične.

Jadni moj Berlingot, moramo se rastati! Bila sam veoma žalosna. Uredila sam ga i zamotala u debeli papir... Stričevo imanje bilo je dosta daleko, a putovalo se vlakom u noći. Oko pola noći moralo se prelaziti u novi vlak. Ja sam se zbudila u zadnji čas, kad je već lokomotiva ulazila u stanicu. Brzo sam skupila stvari i tek kad sam bila u novom vagonu, opazila sam, da nema mojeg Berlingota. Zamislite moju tugu! Mislila sam, da je to kazna, što nisam drage volje pristala da ga dadem sestričnama...

Osam dana iza toga zaustavila se neka nepoznata kočija pred kućom moga strica. Stajala sam pred vratima, malo smetena radi neočekivanog posjetitelja, koji mi se činio odnekle poznat... Nosio je dugački paket brižno zamotan. Upitala sam ga, radi čega je došao, a on mi reče smiješeći se:

— Gospojice, sretan sam, što vam mogu predati vašeg medvjeda zdravog i čitavog, i ne zamjerite, što to nisam odmah učinio.

Berlingot, moj dragi Berlingot!... Kojim si ti čudom došao opet u moje ruke?

— Vrlo jednostavno, — ispripovijeda spasioc Berlingota, — putovao sam u istom odjelu, u kojemu i vi, a kad ste izišli, opazio sam, da je ostao jedan vaš paket. Tražio sam znak, po kojemu bih mogao naći mogućnost da vam ga vratim, i našao sam u paketu zgužvano pismo s vašom adresom. Na taj sam način eto ipak uspio da vam vratim vašeg medvjeda...«

*

»I to je bio tatica!«... poviče Marko, koji je jedva dočekao svršetak, da može povikati.

Nato se trio smijući se i gurajući približi ormaru, u kojemu je bio spremljen moj dobri medo... Papir se otvorio — i pojavio se Berlingot, stara i vjerna igračka, koju moja ruka još uvijek miluje s nježnim osjećajem...

»Božji bjegunac« od Petra Grgeca

Kad nam je prije podrug godine došla u ruke divna knjiga »Sveta Hrvatska« od Petra Grgeca (izdanje Dobre Štampe u Požegi), knjiga, kakvih je po zanimljivosti i vrijednosti malo kod nas Hrvata izašlo u posljednje vrijeme, upalo nam je u oči, da Grgec o svetim Hrvatima rado priča u stihovima. U toj smo već knjigi čitali, kako je na jednostavan, lagan, neprisiljen način opjevao bl. Augustina Kažotića, bl. Nikolu Tavilića, bl. Marka Križevčanina, bl. Graciju iz Mula pa onda i nebeatificirane svete Hrvate Remetske mučenike i Petra Barbarića. Čitajući te stihove o hrvatskim ugodnicima Božjim i nehotice smo rekli, da je šteta, što ta Grgecova knjiga ne će dospjeti i u ruke širih narodnih slojeva, koji bi te pjesme tako rado primili i čitali.

Ta je misao evo donekle ostvarena izdanjem knjižice »Božji bjegunac«*, u kojoj je Petar Grgec opjevao život svetog bosanskog franjevca fra Šimuna Filipovića. Ponajprije tu taj sveti lik i njegovo značenje prikazuje u prozi u uvodu knjižice, a onda ga čitaočevoj duši

PETAR GRGEC

približuje stihovima, i to opširnije, nego što je opjevao dosada ijednog svetog Hrvata. U tim se stihovima očituje jednostavnost ritmike narodne pjesme, izražajna tehnika, frazeologija i epska opširnost narodne pjesme, a sve teče tako lijepo, tako prirodno, tako ugodno, te će to s jednakim užitkom čitati i inteligentni i manje inteligentni čitalac.

Popularizacija hrvatskih ugodnika Božjih još je uvijek neobrađeno polje. Mnogo i mnogo treba tu još učiniti, da hrvatski narod sebi postane svijestan, koliko je za nj golemo duhovno dobro skriveno u tim svetim sinovima Hrvatske. A baš tu treba velik dio da pridonese i hrvatska književnost i umjetnost. Upravo je književnosti i umjetnosti dana najveća mogućnost, da uzveliča narodne velikane, među koje na prvom mjestu ubrajamo i svete Hrvate. Petar Grgec svojim sjajnim perom i eto posve osebujnim načinom, stihom, čini u tom smjeru veliku stvar, koju možda sitničava sadašnjost još ne zna pravo ocijeniti. Ali uspjeh ne će izostati. Zato smo mu zahvalni za ovu krasnu knjižicu, koju treba svima najtoplije preporučiti.

Dr. J. Andrić

* Petar Grgec: Božji bjegunac — časni sluga fra Šimun Filipović —, izdanje tiskare »Kačić«, Šibenik 1939., str. 64., cijena 10 dinara.

Majka pravda

Svatko je kovač svoje sreće, veli naša stara poslovica. Ako danas u svijetu trpimo i patimo, to je najviše radi naših grijeha i opačina. Mi smo sami uzrok našem jadu i nevolji. Ta možemo li i za čas pomisliti svijet bez Pravde, koja mora da vrši svoje baš radi dobra i opstanka svijeta! Pravda nam se ukazuje u svome djelovanju kao majka u životu svoje djece.

Kakogod pametna djeca vele, moramo i mi ljudi cijeloga svijeta činiti, ako želimo da budemo pametni, i da cijenimo ruku, koja nad nama bdije, koja nas čuva i od zla brani, ali i koja nas kara i tuče, kad to zavrijedimo, jer se to sve događa, da nas odvrati od zla i nesreće, koju smo stvorili po svojim rđavim djelima. Kako majka vodi svoju rođenu djecu na pravu stazu, kad joj ona zađu s puta, tako radi i Pravda, ona Vječna Pravda — Bog — sa čovječanstvom. Zna da i miluje i blagostanjem i srećom, zna da šiba i Cezarom i Atilom, a jedno i drugo opet za naše dobro. Kako je majka puna ljubavi prema svojoj djeci, tako je i Božja Pravda prema svim ljudima, jer ona jednim svojim smiješkom vraća život, pa čovječanstvo lako zaboravlja na pretrpljene jade i bičeve.

Da zla nema, ne bi ni šiba bilo. Da čovječanstvo nema velikih i teških grijeha na svojoj duši, ne bi bilo ni ratova. No Pravda ide i dalje. Kako se god majka laća i težih kazna, da očuva svoje dijete od viših zala i opačina, tako i Pravda pušta na čovječanstvo gdjekada i kugu i glad uz rat, da ga privede opet k sebi u svoje krilo. Oće, da se čovječanstvo osjeti u nevolji, pa da se pokaje i dođe k sebi. Nije majci milo tući i šibati, ali mora, jer voli svoju djecu. I Pravdi nijesu mili ni ratovi ni glad ni kuga, ali ih opet pripušta, da dovede palo čovječanstvo na pravi put, koji vodi k Bogu. Zato u svemu, što nas snalazi i što nas još može snaći, gledajmo prst Božji i Njegovu svetu volju. Priznajmo svoje grijehe, pokajmo se i vjerujmo u Božju Dobrotu, pa ćemo sve lakše podnijeti. Ne smijemo očajavati, jer Bog svoje nikada ne zapušta. Budimo pravedni, molimo, radimo, strpljivo podnosimo i Bog će nas pomoći. Mi smo djeca Božja i Pravda nas ne će zapustiti, dok se budemo oslanjali na Boga i vjerovali u Njegovo veliko milosrđe, koje drži još na nogama ovaj opaki svijet, jer je ljubav Božja neizmjerna.

Dr. Š.

ZA DOBRE DOMAĆICE!

Kućni savjeti

Čišćenje hrastovih parketa. Zamazani se hrastovi parketi ne smiju prati vodom, jer od vode postanu tamniji. Ako nijesu previše zamazani, operu se benzinom. Preveć zamazani moraju se ostrugati blanjom. Možemo ih ostrugati sami žicom, koja je za to priređena. Kad smo ih tako očistili, onda ćemo parkete namazati ili kupovnom mašću za parkete ili mašću, koju smo sami priredili. Ta se mast pravi od benzina i od čistog pčelinjeg voska ovako: Nožem ćemo nastrugati vosak pa ćemo ga metnuti ili u cijelu limenu kutiju ili u kakvu staklenku. Sad ćemo u posudu naliti benzina za podove. Posudu ćemo staviti na kraj toplog štednjaka ili preko noći u toplu pećnicu, da se rastvori vosak i da pasta bude mekanija, te da se ljepše sjaji pod. Samo treba paziti na benzin, jer je on lako upaljiv. Ne smijemo dakle posudu s benzinom staviti u vruću pećnicu, već u mlaku. Tom se pastom namažu očišćeni ili ostrugani podovi, a zatim se taru čvrstom kefom sve dotle, dok ne nastanu sjajni.

Sušenje zelenja. Zelenje — kao peršin, mrkva, paštrnjak, celer, koraba i repa — može se osušiti i tako spremiti za zimu. To zelenje mora biti mlado i svježe. Ponajprije ga moramo dobro oprati, ostrugati ili oguliti te izrezati na tanke komadiće. Baš tako, kao da ga sada pripremamo za jelo. Izrezano ćemo oprati vrelom osoljenom vodom. To smije trajati oko osam minuta. Sad ćemo ga izvaditi iz vruće vode, dobro ocijediti i razastrti na ljesice za sušenje. Njih ćemo poturiti u štednjak, koji ne smije biti preveć ugrijan. To je najbolje učiniti iza skuhanog objeda ili večere. Zelenje mora biti tanko razastrto, jer će se bolje i brže osušiti. Treba ga ponekad i promiješati. Osušeno se zelenje sprema u platnene kesice i čuva na hladnom i propušnom mjestu. **I. S.**

Da požutjelo rublje opet pobijeli. Požutjelo će rublje opet pobijeliti ako ga nekoliko dana kvasimo u mlaćenici, a onda isperemo u čistoj vodi. Nemamo li dosta mlaćenice, onda ćemo ga nakvasiti u toploj vodi, u koju smo metnuli malo boraksa. Zatim ćemo ga isprati u čistoj vodi, kojoj smo dodali malo plavila i soli.

Smrad iz kuhinjske školjke. Često se diže neugodan vonj iz kuhinjske školjke. Osobito se to dešava ljeti pred kišu i za velike vrućine. Taj ćemo smrad odstraniti, ako metnemo u školjku posve malo sode bikarbone ili oveći komad obične sode, a zatim pustimo da na nj kapa voda. Osim toga treba na kadama u kupaonama i na umivaoniku držati zatvorene rupe. **I. Sitarić**

Ružan običaj kod jela. Neka su djeca kod jela nemirna. To ne valja. Pri jelu treba djeca da su mirna. Potrebno je to radi lakše probave, jer nemirna djeca kod jela ne mogu jelo valjano prožvakati i usitniti zubima. Ima puno djece, koja u sebe trpaju cijele komade, ne prožvakavši ih valjano. Ni to ne valja. Roditelji, koji to ne znaju, nemoćni su, te misle, da je tome kriv želudac. Nu većinom je tome kriv način kako se jede. Zatim je krivo nedovoljno sažvakanje u ustima, a ne priredba dotičnog jela ili želudac. **I. S.**

Dobar tek

Govedski jezik s hrenom. Skuhaj govedski jezik u slanoj vodi, dok ne postane mekan, pa skini kožu i nareži jezik na ploške, poslaži u zdjelu, pospi naribanim hrenom i ukrasi zelenim peršinom.

Gljive s rižom. Očišćene, na ploške narezane gljive posoli i pirjaj na malo masti. Malo popapri i dodaj nasjeckanog zelenog peršina. U juhi skuhaj riže, pa naslaži sloj te riže u šerpu, na nju poslaži pirjanih gljiva, zatim opet sloj riže i opet sloj gljiva. Odozgo naspi razmućeno jaje, metni na to malo masti i lijepo prepeci u pečenjari.

Pirjana salata s graškom. Opranu lišće salata skuhaj u slanoj vodi, oplahni hladnom vodom i razreži na sitne komadiće. Načini blijedi zapržak, u nj stavi grašak, koji si prije pirjala i malo zasladila te pobiberila. Dodaj nasječenu skuhanu salatu i sve još neko vrijeme pirjaj.

Kolač od trešanja. Miješaj 7 dkg guščije masti, 4 dkg šećera i 10 dkg brašna. Namaži tepsiju mašću, pospi brašnom i uspi u nj tijesto, na koje gusto naspi trešanja, a po volji i nasjeckanih badema. Peći u pečenjari, dok ne bude svijetlo-smeđe.

Okrugljice od krumpira s trešnjama. Miješaj malo masti s pol kg skuhanih i zgnječenih (pasiranih) krumpira, 2 jaja, malo soli i šećera te s toliko brašna, da tijesto postane gusto. Načini okrugljice punjene trešnjama. Kuhaj ih u slanoj vodi, metni na zdjelu i pospi mašću i prepprženim žemljinim mrvicama.

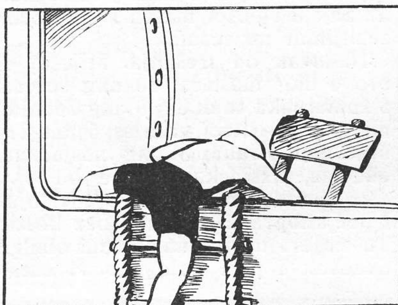
Naduvak od trešanja. Miješaj dobro 6 dkg maslaca, 10 dkg šećera i 5 žumanjaka te dodaj 8 dkg žemljinih mrvica, ¼ litre vrhnja, 5 dkg samljevenih oraha, 5 dkg nasjeckanih badema, nasjeckane kore od polovice limuna, snijeg od 5 bjelanjaka i pol kilograma trešanja bez koštica. Tu smjesu uspi u namašćeni oblik za naduvak i peci polagano ¾ sata.

Kuhinjski kalendar

Lipanj Subota **17**	O b j e d: Juha od graška. Gljive s rižom. Naduvak od trešnja. V e č e r a: Govedski jezik s hrenom. Jagode.
Nedjelja **18**	O b j e d: Juha od kosti s jetrenom savijačom. Prženi pilići sa salatom. Kolač od trešanja. V e č e r a: Plućica.
Ponedj. **19**	O b j e d: Juha od cvjetače. Okrugljice od krumpira s trešnjama. V e č e r a: Pečeni mladi krumpir sa salatom .
Utorak **20**	O b j e d: Juha od mrkve. Pirjana salata sa graškom. Kompot od trešanja. V e č e r a: Sir s vrhnjem.
Srijeda **21**	O b j e d: Juha od rajčice s rižom. Savijača s trešnjama. V e č e r a: Špinat s jajima.
Četvrtak **22**	O b j e d: Pileći paprikaš sa žličnjacima. Drobljenac sa trešnjama. V e č e r a: Žganci s mlijekom.
Petak **23**	O b j e d: Mliječna juha. Varivo od graška s profeznama. V e č e r a: Gljive s rižom.
Subota **24**	O b j e d: Juha od krumpira. Teleća jetra u vrhnju sa žličnjacima. Krema od jagoda. V e č e r a: Naduvak od riže s kompotom od trešanja.
Nedjelja **25**	O b j e d: Govedska juha s rezancima. Govedina s krumpirom i umakom od kopra. Kolač s jagodama. V e č e r a: Hrenovke sa senfom. Voće.
Ponedj. **26**	O b j e d: Prežgana juha. Makaroni s mesom. Naduvak od trešanja. V e č e r a: Pečeni krumpir, pirjani grašak i salata.

Mali Toma u balonu

Prema istoimenom romanu Mark Twaina — *Slike i tekst od M. Fučića*

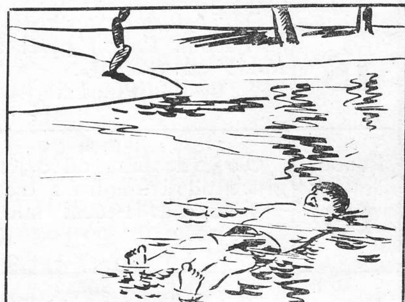
79. Konačno se Toma uspeo u balon i zaustavio motor, koji je soptao i šumio od silnog rada.
Onaj zvrkasti, smeteni Jim dignuo je balon u vrtoglavu visinu, iz koje su se lavovi pričinjali kao točkice.

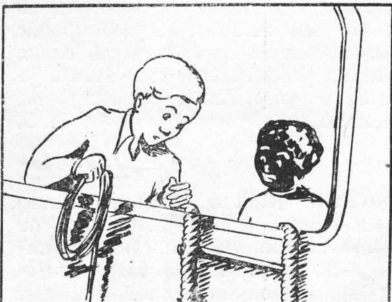
80. Ali, eto jada iznenada! Huck se opet nije mogao popeti u balon. »Oh, Tome, što ću sad? Pomozi mi!« »Hm, znam, što ću! Potjerat ću balon iznad jezera, a ti se onda samo otpusti.

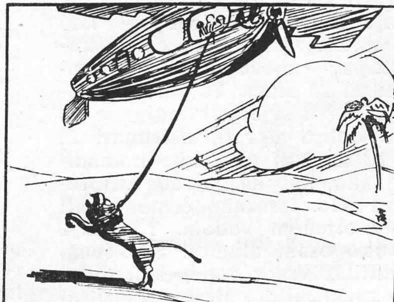
81. »Skači u vodu, Huck! Lavovi su nemoćni. Ne boj se!« »Hu-u« nemoćno usklikne Jim i iz čiste radosti pokaže im dugi nos. »Pazite! Oprezno, jer se ne bih želio utopiti. Pazite dečki!«

82. Pljas! pao je Huck u jezero, izronio i legao na leđa. Bilo je krasno ovako se odmarati, dok su se nedaleko na obali lavovi urličući od bijesa stali gristi i tući.

83. »Ej Huck! Dosta je bilo ljenčarenja! Dođi nam pomoći! Nemamo svježeg mesa; idemo u lov na lavove.«
Pomogli su Hucku da se popne, a onda krenuli u lov...

84. »Pazi, oprezno!... Spusti mu omču oko kike...« »Hu, to budeš kakti jeno krasen pečejne! Puno remek-bifteki!« »Moj si!« usklikne Tom i povuče konop.

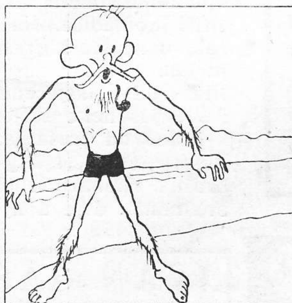
Dobrijan na kupanju

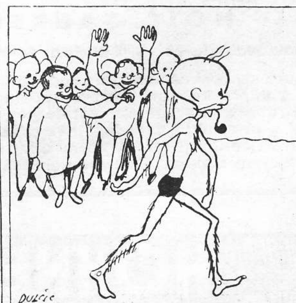
I čiki se ovih dana
kupati već htjelo,
svukao se i za grmom
sakrio odijelo.

Do tog grma eto tâta
iz lopovske čete,
zgrabi robu našeg čike,
pa podbrusi pete.

Okupo se čika, pa će
kući da se sprema:
bijesno vikne, kada vidje,
da odijela nema.

Šta će? Kud će? Nego hajde
bez odijela kući.
Ne smijte se čiki, djeco,
mogli biste pući...

Ilustrovani tjednik „Obitelj" stoji 3 Din po broju. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed. Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536
„Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Deželićeva ul. 2.